

Buhran Devri (1107-1110) Kılıç Arslan'ın ölümüyle beraber onun Anadolu'da kurmuş olduğu siyasi birlik süratle bozulmuştur. Danışmendliler Beyliği; Anadolu Selçuklularını gölgede bırakarak Anadolu'nun en güçlü Türk devleti olmuştur. Musul şehrinin Emir Çavlı tarafından zaptından sonra Bozmuş Bey, Kılıç Arslan'ın hatunu ve küçük oğlu Tuğrul-Arslan'ı Malatya'ya getirmiştir. Emir Çavlı, Musul'u aldıktan sonra Kılıç Arslan'ın diğer oğullarından Şahin Şah'ı (İbn ül-Esir ve Ebu'l Ferec onun adını Melikşah olarak yazar) yakalayarak Büyük Selçuklu sultanı Muhammed Tapar'a göndermiştir.

Bozmuş Bey, Malatya'ya getirdiği Kılıç Arslan'ın küçük oğlu Tuğrul-Arslan'ı sultan ilan etmiş fakat Kılıç Arslan'ın hatunu, İl Arslan adında bir beyle evlenerek Bozmuş'ı öldürmüştür. İl Arslan, Malatya halkını tazyik ederek çok miktarda altın toplamış, ardından da Konya'ya gitmek üzere iken Kılıç Arslan'ın hatunu ve oğlu, İl Arslan'ı hapsedmiş, daha sonra da onu Büyük Selçuklu sultanı Muhammed Tapar'a göndermişlerdir. Anadolu'nun başsız kaldığını gören Muhammed Tapar, bu durumda elinde bulunan Şahin Şah'ı Malatya'ya göndererek Tuğrul-Arslan'ı tahtan indirtmiş ve yerine Şahin Şah, Konya'da sultanlığını ilan etmiştir . Süryani kaynaklarının bu tafsilatına karşılık bazı kaynaklar da Şahin Şah'ın, Büyük Selçukluların elinden kaçarak Anadolu'ya ulaştığını ve amcazadesini ortadan kaldırarak tahtı elde ettiğini kaydeder

- KAYNAK: Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Sayı: 32 Yıl:2012/1 (21-32 s.) ANADOLU SELÇUKLU KÜLTÜRÜNÜ ANLAMAK: SANAT TARİHİ AÇISINDAN BİR DEĞERLENDİRME* Yrd. Doç. Dr. Başak Burcu TEKİN**)
- KAYNAK: Ord. Prof. Dr. Ekrem Akurgal, Anadolu uygarlıkları, Net turistik yayınlar - Ana Britannica. - Hüseyin Çimrin, Rehberin not defterinden, Rehber Dergisi Sayı 17 http://www.imo.org.tr/resimler/dosya_ekler/4060b7d80677274_ek.pdf?dergi=145
- KAYNAK:<https://www.tarihtarih.com/?Syf=26&Syz=377197&/Sel%C3%A7uklu-Kervansaraylar%C4%B1-/-Yrd.-Do%C3%A7.-Dr.-%C4%B0smail-Ayta%C3%A7->
- KAYNAK: <https://yigm.ktb.gov.tr/TR-9998/onemli-han-ve-kervansaraylar.html>
- KAYNAK: Anadolu Selçuklu Dönemi'nde Anadolu'da İpek Yolu - Kervansaraylar - Köprüler Gökçe GÜNEL, kebikeç / 29 2010
- KAYNAK:
file:///C:/Users/filiz_000/Downloads/ANADOLU_SELÇUKLU_MEDRESELERİNİN_CEPHESEL_VE_M
EKANS.pdf

Şahin Şah'ın Saltanatı (1110-1116)

Anadolu Selçuklu tahtı bir süre boş kaldıktan sonra, I. Kılıç Arslan'ın oğlu Şahin Şah 1110'da başa geçti. Ama kardeşi Rükneddin Mesud onun sultanlığını tanımadı ve Danişmendlilerin desteğiyle iktidarı ele geçirdi. I. Rükneddin Mesud, bir süre Danişmendlilerin denetimi altında kaldı. 1142'de Danişmendli Mehmed Bey'in ölümünün ardından Anadolu Selçuklularının Anadolu'daki üstünlüğünü yeniden kurdu. Bizans ordusunu 1146'da Konya önlerinde yendi. Ertesi yıl II. Haçlı ordusunu Eskişehir yakınlarında bozguna uğrattı.

I. Rükneddin Mesud, geleneğe uyarak ülkesini üç oğlu arasında paylaştırdı ve II. Kılıç Arslan'ı veliaht ilan etti. I. Rükneddin Mesud'un 1155'te ölmesinin ardından oğulları arasında taht kavgaları başladı. Bu sırada Danişmendliler, Bizanslılar, Musul Atabeyi Nureddin Mahmud Zengi ve Ermeni Derebeyi Toros birleşerek Anadolu Selçuklu Devleti'ne karşı harekete geçtiler. II. Kılıç Arslan devleti ayakta tutabilmek için önce Bizans'la barış yapmanın yollarını aradı ve İstanbul'a giderek bir antlaşma yaptı. Daha sonra, amcası Şahin Şah ile Danişmendlilerin birleşik ordusunu yendi. 1175'te Danişmendlilerin egemenliğine son verdi.

Son parlak yılları

1205'te I. Gıyaseddin Keyhüsrev ikinci kez tahta çıktı. Karadeniz'deki ticaret yollarını kesen Trabzon İmparatorluğu üzerine bir sefer düzenleyerek bu yolu yeniden Türklere açtı. Daha sonra önemli dış ticaret limanı olan Antalya'yı topraklarına kattı. I. Gıyaseddin Keyhüsrev, sultanın ülke topraklarını, her biri mülkiyeti ve egemenlik hakları kendilerinde olmak üzere oğulları arasında on bir, kendi hakimiyetinde kalanla birlikte on iki ülke halinde^[47] paylaşırma geleneğine son vererek merkezi yönetimi güçlendirdi. Vilayetleri yönetmekle görevlendirilen şehzadeleri merkezi yönetime bağlı birer vali durumuna getirdi.

1097 yılında Avrupa, Batı Anadolu'da Anadolu Selçukluları görülmektedir.

1220'de Keykavus'un ölünce kardeşi I. Alaeddin Keykubad tahta çıktı. En ünlü Anadolu Selçuklu hükümdarlarından biri olan I. Alaeddin Keykubad, Akdeniz kıyısında önemli bir liman olan Kalonoros'u (bugünkü Alanya) aldı. Kendi adından dolayı daha sonra Alanya olarak anılan bu kentte bir tersane kurdu ve kentin kalesini yeniden yaptırdı. Tüccarların karada Ermenilerin, denizde Avrupalı korsanların saldırılarına uğraması üzerine İçel'den Antalya'ya kadar bütün kıyı şeridini topraklarına kattı. Moğolların Anadolu'ya girmesi tehlikesi karşısında 1226'da Eyyubilerle ilişkilerini geliştirdi. Bu arada Trabzon İmparatorluğu'yla ittifak kuran Harzemşahları 1230'da Yassı Çemen Savaşı'nda ağır bir yenilgiye uğrattı. Moğollara karşı komşu devletlerle bir birlik kuramayan I. Alaeddin Keykubad, 1233'te Moğol kağanının egemenliğini tanımak zorunda kaldı.

Sultan Keykubad devri

Devlet teşkilatı:

Anadolu Selçuklu Devleti kuruluş döneminde, tümüyle Türkmen beylerinin emrindeki aşiret savaşçılarından oluşan bir orduya ve bu beylerin görev aldığı sivil devlet yönetimine sahiptir.Devletin kuruluş döneminde, yani 11. yüzyılın son çeyreğinden 12. yüzyıl sonlarına kadar orduda olduğu kadar idari yapıda da Türkmen unsurların hakim olduğu ileri sürülmektedir. Bununla birlikte ilk Anadolu Selçuklu sultanlarının az sayıda da olsa kendilerine bağlı gulamlardan oluşan bir hassa kuvveti olduğu kaynaklarda açıktır. Diğer yandan başkent İznik'in Haçlılar tarafından alınması konusunda bilgi veren kaynaklar, İznik Selçuklu sarayında hazine ve devlet memurları olduğunu gösteren bilgiler verirler. Ancak 12. yüzyıl sonlarından itibaren Anadolu Selçuklu ordusu hızla gulam ve ikta askerlerinin hakim olduğu bir orduya, sivil devlet yönetimi ise yine gulamlıktan gelen, İran kültürüne sahip unsurların büyük ölçüde elinde olan merkezi bir düzene dönüşmüştür. Bu dönüşümle ilgili olarak 1176 yılındaki Miryokefalon Muharebesi'nde sonra bilgiler bulunmaktadır.

Anadolu Selçuklu Devleti'nin Dağılışı ve Yıkılışı[

Kazvini'ye göre Moğol istilasından önce Anadolu Selçuklu maliyesinde devlet gelirleri 27 milyon dinardı. Moğol istilasında sonra büyük ölçüde düşmüştür, 1336 yılında 5 milyon 537 bin dinardır.^[48]

Moğolların baskısının iyice artması üzerine, Anadolu Selçukluları birkaç başarısız ayaklanma denemesine giriştiler. Hatta, bu ayaklanmalardan birinde Memlüklü Sultanı Baybars'tan yardım istediler. Ordusu ile Anadolu'ya gelen Baybars 1277 yılında Elbistan ovasında Moğolları darmadağın etti. Ancak, Sultan Baybars'ın ülkesine geri dönmesinden sonra, Moğolların intikamı acı oldu. Çok sayıda insanı acımasızca öldürdüler. Bundan sonra Anadolu tamamen Moğol egemenliğine girdi. Anadolu'yu atadıkları valilerle yönettiler. 1308 yılında, son sultan II. Mesud'un ölümünden sonra Anadolu Selçuklu Devleti yıkıldı.

- KAYNAK: Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Sayı: 32 Yıl:2012/1 (21-32 s.) ANADOLU SELÇUKLU KÜLTÜRÜNÜ ANLAMAK: SANAT TARİHİ AÇISINDAN BİR DEĞERLENDİRME* Yrd. Doç. Dr. Başak Burcu TEKİN**)
- KAYNAK: Ord. Prof. Dr. Ekrem Akurgal, Anadolu uygarlıkları, Net turistik yayınlar - Ana Britannica. - Hüseyin Çimrin, Rehberin not defterinden, Rehber Dergisi Sayı 17 http://www.imo.org.tr/resimler/dosya_ekler/4060b7d80677274_ek.pdf?dergi=145
- KAYNAK:<https://www.tarihtarih.com/?Syf=26&Syz=377197&/Sel%C3%A7uklu-Kervansaraylar%C4%B1-/-Yrd.-Do%C3%A7.-Dr.-%C4%B0smail-Ayta%C3%A7->
- KAYNAK: <https://yigm.ktb.gov.tr/TR-9998/onemli-han-ve-kervansaraylar.html>
- KAYNAK: Anadolu Selçuklu Dönemi'nde Anadolu'da İpek Yolu - Kervansaraylar - Köprüler Gökçe GÜNEL, kebikeç / 29 2010
- KAYNAK:
file:///C:/Users/filiz_000/Downloads/ANADOLU_SELÇUKLU_MEDRESELERİNİN_CEPHESEL_VE_M
EKANS.pdf